

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Laaksonen, H., Reunanen, E., Tohu, J. & Sairanen, L. (2023) Työn opinnollistaminen – opettajalle mahdollisuus ja haaste. TLC-blogi.

URL: <https://www.tuni.fi/tlc/tyon-opinnollistaminen-opettajalle-mahdollisuus-ja-haaste/>

Työn opinnollistaminen – opettajalle mahdollisuus ja haaste

Kuva: Adobe Stock

Useat opiskelijat käyvät töissä opintojen aikana tai tekevät opintoja töidensä ohessa. Oppimista voidaan käsitellä laajana ammatillisen osaamisen kartuttamisena, jota kertyy opiskelun lisäksi kaikkialla, työelämässä, harrastuksissa, järjestöissä jne. Näin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on yksi keino monipuolistaa oppimispolkuja ja mahdollistaa elinikäistä oppimista.

Mistä on kyse?

Opinnollistamisella tarkoitetaan opintojen aikana hankitun osaamisen tunnistamista, arvioimista ja tunnustamista opintopisteinä. Se on reaaliaikaista, työpaikalla tapahtuvaa uuden osaamisen hankkimista, ja eroaa aiemmin hankitun osaamisen hyväksilukemisesta siten, että opinnollistamisesta sovitaan ennen osaamisen hankkimista. Lähtökohtana on opetussuunnitelman mukaisen opintojakson osaamistavoitteiden toteutuminen henkilökohtaisella ja vaihtoehtoisella tavalla. (TLC 2022.) Opinnollistamalla voidaan suorittaa laajempikin tutkinnon osa. Lisäksi opiskelijan voi olla mahdollista hankkia uutta ja erilaista osaamista, jota ei ole mukana opetussuunnitelmassa (OPS).

Kuva: Harri Laaksonen

Opinnollistaminen on opiskelijalle mainio mahdollisuus suorittaa opintoja työn ohessa tai auttaa saamaan opinnot valmiiksi. Tyypillisiä opinnollistamisen esimerkkejä ovat työelämän projektien ja kehittämis- sekä selvitystehtävien kautta hankittu osaaminen.

Mahdollisuuksia ja haasteita

Opiskelijalta vaaditaan aloitteellisuutta, kykyä itsenäiseen opiskeluun ja oman oppimisen ja osaamiseen reflektointia. Opettajalta vaaditaan uskallusta ja osaamista sekä kykyä muuttaa omaa ajattelu- ja toimintatapaansa opettajana. (Iloranta 2019.)

Ammattikorkeakoulukentässä opinnollistamisen ohjeistukset ja käytännöt hakevat vielä muotoaan, jonka vuoksi yhtenäisiä selkeitä pelisääntöjä ei ole saatavilla. Tällöin päänvaivaa aiheuttavat ajankäyttöön, arviointiin sekä sopimukseen liittyvät asiat. Opinnollistaminen vaatii opettajalta aikaa, mutta vaatii myös opiskelijalta sitoutumista ja motivaatiota pysyä sovitussa aikatauluissa. Osaamisen arviointiin liittyviä haasteita nousee esiin erityisesti silloin, kun opinnollistetaan OPSiin kuulumatonta osaamista.

Sopimukseen ja raportointiin tarvitaan oppilaitoksen ja työpaikan yhteistyötä, roolien sopimista sekä työpaikkaohjaajan perehdyttämistä opinnollistamisen ohjaukseen ja osaamistavoitteiden saavuttamisen tukemiseen. Lisäksi tulee muistaa sopia työnantajan luottamuksellisten aineistojen käytöstä.

Esimerkkejä:

1. **Opiskelijalta puuttuu opintopisteitä. Hän kysyy opolta voiko puuttuvat opinnot tehdä osana työpaikan projektia tai kehittämistehtävää.**

Mikäli työstä saatava osaaminen sopii OPSiin, sovitaan opintojakson opettajan kanssa suorituksesta. Jos kertyvää osaamista ei ole mahdollista liittää sellaisenaan OPSiin, opiskelija sopii suorituksen tutkinto-ohjelman tutkintovastaavan tai opintosuuntavastaavan kanssa.

2. **Opiskelijalta puuttuu opintoja. Hän työskentelee yrittäjänä ja haluaa kehittää yritystoimintaansa.**

Opiskelija ja koulutusvastaava miettivät, mitä osaamista opiskelija tarvitsee yritystoimintansa kehittämiseen. Osaamisen ympärille laaditaan opinnollistaen suoritettavat henkilökohtaiset opintojaksot, joille määritellään osaamistavoitteet (esimerkiksi yrityksen liiketoiminnan, rahoituksen ja markkinoinnin suunnittelu), vaadittavat tietolähteet ja arviointikriteerit.

Osaaminen voidaan osoittaa henkilön omalle yritykselle tuottamien dokumenttien avulla, joihin sovitut tietolähteet tuovat lisäarvoa.

Opinnollistaminen edellyttääkin opiskelijan, opettajan ja työelämän saumatonta yhteistyötä sekä pelisääntöjen yhteistä sopimista. Se vaatii myös koulutusorganisaatioilta ja opettajilta uusia toimintamalleja ja joustavuutta.

Pahimmillaan tämä työllistää opettajaa, sillä se vaatii opiskelijan tarkempaa seurantaa sekä arviointia, huolehtimista siitä, että suoritukset tulevat tehdyiksi aikataulussa, sovittujen käytänteiden tasapuolisuuden miettimistä ja ohjeistusten puuttuessa monen asian soveltamista.

Parhaimmillaan opinnollistaminen taas on win-win tilanne, josta hyötyvät kaikki osapuolet. Opiskelija voi työtä tehdessään saada osaamista ja opintopisteitä. Työpaikka saa tarvitsemaansa uutta osaamista sekä pystyy hyödyntämään opiskelijan työpanosta täysipainoisesti, vaikka hän opiskeleekin. Oppilaitos saa tyytyväisen ja määrääjassa valmistuvan osaavan opiskelijan.

Harri Laaksonen, lehtori, opinto-ohjaaja, Teollisuusteknologia, Tampereen ammattikorkeakoulu

Eija Reunanen, lehtori, opinto-ohjaaja, Palveluliiketoiminta, Tampereen ammattikorkeakoulu

Jukka Tohu, lehtori, Rakennettu ympäristö ja biotalous, Tampereen ammattikorkeakoulu

Laura Sairanen, Projektiasiantuntija, Oppimisen ja hyvinvoinnin palvelut, Tampereen ammattikorkeakoulu

Lähteet

Iloranta, E. 2019. Ammattikorkeakouluopettajat opinnollistamisen haasteita ratkaisemassa. Opinnollistamisen haasteet ja kehittäminen ammattikorkeakoulukontekstissa. Pro Gradu. Viitattu 3.5.2022. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/117458>

TLC. 2022. [Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustaminen](#). Viitattu 27.4.2022.